

Woord vooraf

Wij zien wetenschappelijk onderzoek als een systeem van activiteiten van de onderzoeker, in een sociaal proces waarin grote vrijheid heerst, gericht op rationele overeenstemming. Zo ook op het terrein van effectonderzoek in de gedragswetenschappen. Niettemin kan het handig zijn de beschikking te hebben over enkele richtlijnen en aanbevelingen. Deze geven we – hoewel zeker niet uitputtend – in dit boek, op een zodanige wijze dat wij hopen dat ze heuristische waarde hebben en bijdragen tot vermeerdering van wetenschappelijke kennis op methodologisch terrein van gedragswetenschappelijke onderzoekers (in opleiding). Ze kunnen eveneens een handvat vormen voor uitvoerende professionals in de welzijns- en onderwijssector, want de effectvraag wordt tegenwoordig niet meer alleen door onderzoekers gesteld.

De eerste editie van dit boek was van 2004, onder de titel *Effectonderzoek naar vroegtijdige orthopedagogische interventies. Methodologische moeilijkheden en mogelijkheden*. De tweede editie verscheen in 2011: *Effectonderzoek in de gedragswetenschappen. Methodologische moeilijkheden en mogelijkheden*. Op het gebied van wetenschappelijk effectonderzoek gaan de ontwikkelingen echter snel. Sommige onderdelen behoeften inmiddels wederom uitbreiding en aanvulling. Wij zijn blij dat we met het onderhavige boek een grondig herziene versie kunnen presenteren, die zowel geactualiseerd als breder toepasbaar is. Het gaat om effectonderzoek in de gedragswetenschappen. De voorbeelden in de tekst zijn veelal nog ontleend aan het deelgebied (vroegtijdige) orthopedagogische interventies, maar daarnaast geven we nu meer illustraties uit andere domeinen van interventieonderzoek.

Een verschil tussen de tweede en de eerste editie was de toevoeging van een inleidend hoofdstuk (hoofdstuk 2) over de empirische methodologie in de gedragswetenschappen. Dit zien wij als een noodzakelijke basis voor het wetenschappelijk handelen in het algemeen en voor het uitvoeren van gedragswetenschappelijk onderzoek in het bijzonder. In de wetenschappelijke literatuur, bedoeld voor het universitaire onderwijs in de vorige eeuw, heeft De Groot's *Methodologie* (eerste druk 1961) een zeer grote rol gespeeld. In hoofdstuk 2 zijn de speelwijzen, aanbevolen

speelmethoden en voorschriften van De Groot in een modern jasje gestoken en verklaard op het niveau van het huidige taalgebruik.

De website <http://dl.garant-uitgevers.eu> – met toegang via de persoonlijke code op blz. 2 van dit boek – bevat verschillende onderdelen die de lezer behulpzaam kunnen zijn, zoals oefenvragen, een zelftoets, interessante links en aanbevolen literatuur. Ook zijn op de website korte uitwerkingen te vinden van enkele onderwerpen die in het boek aan bod komen. Het zijn meer technische gedeelten, over poweranalyse, *effect sizes* en variantieanalyse, die een extra verdieping opleveren voor de geïnteresseerde lezer. In de vorige editie waren deze onderwerpen geschaard onder hoofdstuk 7 *Capita Selecta*; nu vormen ze een onderdeel van de website. Samen met andere aanpassingen in tekst en lay-out, waaronder de toevoeging en markering van relevante definities, is het boek hierdoor toegankelijker geworden voor de beginnende onderzoeker.

Een ander verschil met de vorige editie is onze aandacht – zij het nog gering – voor enkele Vlaamse aspecten die aan de orde komen bij de bespreking van bepaalde onderwerpen, zoals de ethische commissies. Ten opzichte van de vorige druk is ook meer aandacht besteed aan *N=1*-designs en aan *mixed methods designs* (waarbij een kwantitatieve *research* wordt aangevuld met kwalitatieve data en uitkomsten).

Onze ideeën willen wij graag spiegelen aan die van lezers. Reacties van studenten en collega's zijn zeer welkom, via het e-mailadres introductieeffectonderzoek@gmail.com.

Daphne van Loon, Bieuwe van der Meulen en Alexander Minnaert.
Vleuten/Harkstede/Oosterwolde, mei 2015